

**Francisci Monacelli Eugubini J. U. D. Protonotarii
Apostolici, olim Ecclesiae Venusinae, ac deinde Aesinatis
Vicarii Generalis, &c. Formularium Legale Practicum Fori
Ecclesiastici**

In Quo Formulæ Expeditionum usufrequentium de his, quæ pertinent ad
Officium Judicis nobile, continentur ; Opus Episcopis, Vicariis Generalibus,
Aliisque Iurisdictionem quasi Episcopalem exercentibus: necnon
Confessariis, Parochis, Cancellariis, cæterisque in dicto Foro versantibus,
apprimè utile ...

Monacellus, Franciscus

Venetiis, 1706

Deputationis Vicarii Monialium Form. III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62406](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62406)

legis universalis ad omnes Vicarios Capitulares post annum, ad reparanda mala, quæ eveniunt Ecclesiis illis, quæ ultra annum manent viduatæ Pastore: Nam Vicarii Capituli non semel hac potestate abutuntur, quia prece, consanguinitate, & favoribus, aliisque casibus victi, dimissorias concedunt improbis, illitteratis, & immorigeris Laicis, & Clericis; Clerumque ita miserè labefactant, quod certè non eveniret, si dimissoriæ de voto pleni Capituli essent expediendæ.

26 **ET SUPER INTERSTITIIS DISPENSANDI.** Hæc facultas transit in Vicarium Capituli data speciali commissione, ut pluribus auctoritatibus cumulatis probat Garz. de Benef. in addit. ad 5. par. cap. 7. num. 92. vers. Quando tamen.

27 **CUM VOTO TAMEN CONSULTORIS.** Cum ex conciliari dispositione sess. 24. cap. 16. de Reform. quatenus in Capitulo Doctores in iure Canonico, aut Licentiati non adsint, possit eligi, & deputari in Vicarium magis idoneus non gradatus: Tunc electo per modum consilii, & providentiæ (non autem restrictionis facultatis) debet dari Consultor arbitrio ejusdem Vicarii eligendus, qui sit Doctor, & in rebus legalibus, & arduis peritus, à quo dirigi possit, prout fit quando Vicarius Generalis Episcopi est Theologus, & non jurista, ex Decretis Sac. Congregat. relatis à Nicol. in fosc. in verb. Vicarius Generalis Episcopi n. 30. vers. Nè semper, & in verbo Vicarius Capituli num. 58. Vel quando Judex Delegatus à Sede Apostolica non est Doctor; Nam requisitus debet judicare cum voto Assessoris partibus non suspecti, ut mandat Leo X. Constit. X. §. 9. Bullar. tom. 1. pag. 481.

Dixi quòd iste Consultor, sive Assessor ab ipso Vicario Capituli non Doctore assumendus est, non autem à Capitulo venit deputandus: Quia si hoc faceret Capitulum, deputatio esset nulla, ut decisum refert Nicol. mox citatus d. nu. 58. in una Acernen. 1604. Et sic doctrinam Quarant. in Summ. Bullar. verb. Capitulum Sede Vacante num. 3. & 6. quem sequitur Pac. Jord. lib. 12. tit. 2. de Vic. Capit.

Sede Vacant. num. 16. intelligendam esse, quòd Vicarius Capituli non Doctor, possit sibi Consultorem (immo ex congruentia debeat) assumere, non autem illum Capitulum deputare.

28 Ex hucusque animadversis facile colliges, quòd in constitutione Vicarii Capituli, non est procedendum cum formulis impressis apud Quarant. in Summ. Bullar. verb. Capitulum Sede Vacant. post num. 15. quas transcripsit Pac. Jord. lucubr. tom. 2. lib. 12. tit. 2. nu. 60. & apud Barbof. de Canonic. cap. 42. n. 137. in quibus plura leguntur correctione digna tamquam contraria Decretis Sac. Congregat. Sed videtur inhærendum formulæ hic traditæ, vel si magis placet alteri impressæ apud Nicol. in fosc. verb. Vicarius Capitularis n. 66. quæ in paucis differt.

29 De officio, potestate, & qualitate Vicarii Capituli, scripserunt, Panvin. de Offic. & Potest. cap. Sede Vacant. Garz. de Benef. par. 5. cap. 7. & in addit. ad eundem cap. Pac. Jord. lucubr. tom. 2. lib. 12. tit. 2. Nicol. in fosc. verb. Vic. Capituli. Ventrigl. in prax. par. 2. annot. 15. Marchet. in Prax. Vicar. Capit.

Deputationis Vicarii Monialium.

FORMULA III

SUMMARIUM.

- 1 Gubernium Monialium difficile.
- 2 Vicarii Monialium requisita.
- 3 Licentiæ accessus, vel ingressus ad Monasteria Monialium Regularibus subjecta debent subscribi etiam ab Episcopo: Ac etiam à solo Episcopo, ubi adest consuetudo num. 4. & 5.
- 6 Episcopus potest prohibere Regularibus, nè celebrent in Ecclesiis Monialium.
- Onus celebrandi in Ecclesiis Monialium Regularibus à Testatore injectum, debet transferri ad eorum Ecclesias, ibid.
- 7 Moniales de licentia Superioris possunt

sunt expendere minuta.
 8 *Episcopus pro tuenda Clausura Monialium, jurisdictionem habet in exemptis.*

9 *Quae dantur ad Clausuram dantur à solo Episcopo, qui talem facultatem potest delegare Vicario Generali dumtaxat.*

N. Episcopus N.

Dilecto N. N. salutem &c.

Virginibus Deo Sacris, quarum jugi cura sollicitudo Paëtoralis Nos urget, salubriter providere cupientes. Ne Nobis aliis totius Diœcesis ærumnis intenti aliquod illarum gubernium detrimentum patiat, & gravi *sub onere fatiscamus*: Te de cujus *probitate, idoneitate, & fidelitate* valdè in Domino confidimus, Vicarium, & Officiale nostrum Monialium tam Civitatis, quàm Diœcesis facimus, deputamus, & constituimus ad nostrum beneplacitum. Dantes Tibi facultatem Moniales *etiam Regularibus subiectas* alloquendi, licentias (servata forma nostrorum Edictorum, & Decretorum Apostolicorum respectu ad Regulares in primo, & secundo gradu conjunctos) tam maribus, quàm fœminis concedendi, educandas servatis conditionibus in licentiis à Sac. Congreg. obtinendis præscriptis in Monasteriis, in quibus recipi, & admitti solent, recipiendi, Missas in earundem Monialium Ecclesiis Sacerdotibus Sæcularibus, & *Regularibus* celebrandi, ad habitum Religionis Puellas, & ad solemnem professionem Novitias, præmissa voluntatis exploratione per Nos, vel Delegatum facienda, admittendi, electioni Abbatissarum etiam Monasteriorum Regularibus subiectorum nomine nostro præsidendi, *minuta subventionum retinendi, & expendendi*, & alia gerendi, & faciendi, quæ ad tuendam servandamque Clausuram, etiam si Moniales *Regularibus subiectæ, aut aliàs exemptæ sint*, & dummodò judicialiter agendum non sit, *noscuntur pertinere. Licentias autem ingressus in Clausuram, visitationem, & Confessariorum approbationem Nobis reservamus.* Mandamusq; propterea Abbatissis, Vicariis, & Monialibus Monasteriorum nostræ jurisdictioni subiectorum, & etiam exemptorum, aliisque quibus pertinet, ut Te in talem recipiant, & agnoscant, & in præmissis plenariè obtemperent. Si quis autem inobediens fuerit, condigna pœna plectetur. Datum &c.

N. Episcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius.

ADNOTATIONES.

1 **G**RAVI SUB ONERE FATISCAMUS. Una ex præcipuis curis Episcoporum est gubernium Monialium, quod, si bene regatur, cætera Paëtoralis regiminis inter maris scopulos tuto navigio vigilantia superabit, Leo *Theaur. For. Eccles. par. 2. cap. 1. n. 33.* Pac. *Jord. lucubr. tom. 2. lib. 7. tit. 12. Monacelli Form. Pars I.*

num. 2. Donat. prax. rer. Regular. tom. 4. tract. 3. quæst. 5. num. 2.

2. **PROBITATE, IDONEITATE, ET FIDELITATE.** Eligendus in Vicarium Monialium debet esse ætate provectus, non minùs 40. annorum, Presbyter sani consilii, morum probitate irreprehensibilis, fidelitate spectabilis, qui possit in hoc munere ostendere gravitatem, & omnia facere cum honesta-

B necta-

nestate juxta Apostoli præceptum - *Omnia honestè, & secundum ordinem fiant*, 1. ad Corintb. 14. c. Cum in cunctis 7. de elect.

3. **ETIAM REGVLARIBVS SVBJECTAS.** Licentiæ accessus, vel ingressus ad Monasteria Monialium Regularibus subiecta, quicquid dicat Lantusch. in *Theatr. Regul. verb. Clausura Monialium nu. 13.* debent nedum à Superiore Regulari, sed etiam ab Ordinario, vel ejus Vicario subscribi, prout Sac. Congr. Concilii ad tollenda inconvenientia declaravit de anno 1610. & deinde etiam Sac. Congr. Episc. in *Camerinen. 21. Februar. 1617.* in qua præscribitur modus subscriptionis, quæ Decreta per extensum referunt Barbof. de *jur. Eccles. lib. 1. cap. 44. num. 107.* & Passerin. in *c. Periculoso num. 132.* & 169. de *stat. Regular. in sexto*, & nuper eadem Sac. Congr. Concilii idem confirmavit in *Hieracen. 26. Januar. 1692. ad 13.* Donat. de *Regular. tom. 4. tract. 5. quæst. 17. n. 10. & seqq.*

4 Ratio motiva fundatur in provisione boni regiminis, & ad tutiorem custodiam Clausuræ, cum Ordinarii habeant meliorem notitiam personarum, quibus licentiæ conceduntur, & facilius punire valent transgressores, ut ex alio Decreto observat Nicol. in *fosc. verb. Clausura n. 17. vers. Ordinarii.*

5 Et hic est, quod ubi adest consuetudo habendi licentias, etiam pro Monasteriis jurisdictioni Regularium subiectis à solo Episcopo servanda est, & à Superiore Regulari non sunt petendæ, Barbof. d. c. 44. d. n. 107. in *sine*, ubi aliud Decretum allegat, de cuius, & aliorum supra adductorum existentia, nullatenus dubitandum esse fidenter asserit Donat. *prax. ver. Regul. tom. 4. tract. 5. d. quæst. 17. n. 13.*

6. **ET REGVLARIBVS CELEBRANDI.** Potest enim Episcopus prohibere, ne in Ecclesiis Monialium celebrentur Missæ non tantum à Sæcularibus, sed neque à Regularibus Sacerdotibus, Nicol. in *fosc. ver. Missa n. 25.* Quod procedit, etiam si illis ex præcepto Testatoris reperiretur injunctum; nam tunc onus esset transferendum ad illorum Ecclesiam, vel alibi, prout Sac. Congr. Episc. prohibitionem laudando rescripsit *Venetiarum Patriarchæ 15. Junii 1592.*

7. **MINUTA RETINENDI, ET EXPENDENDI.** Potest Superior permittere Monialibus, præsertim in illis Monasteriis, in quibus ob deficientiam reddituum exacta vita communis non servatur, ut possint aliquid minutum ex subventionibus, quas à consanguineis recipiunt, retinere, & expendere pro illarum indigentis, ac rebus necessariis, puta scutum unum in singulo mense, absque eo quod cogantur singulis vicibus pecunias recipere è manibus depositariæ, aut alterius Ministri Monasterii, prout rescribendo Archiepiscopo Neapolitano jussu Clem. VIII. pro interpretatione Decretorum super reformatione emanatorum, declaravit Sac. Congregatio Episc. cujus litterarum tenorem refert Quar. in *Sum. Bullar. verb. Monasteria Monialium pag. mibi 358.* & meminit Piafec. *prax. Episc. par. 2. cap. 3. art. 7. pag. mibi 262.*

8. **REGVLARIBVS SVBJECTÆ, AVT ALLAS EXEMPTÆ.** Pro tuenda conservandaque Clausura, Ordinarii locorum jurisdictionem habent in Monasteria Monialium Regimini Regularium subiectarum, vel alio modo exemptarum, tum vigore Decretorum Concilii *Trid. sess. 25. de Regular. cap. 5. & 9.* tum virtute *Constit. Gregor. XV. impressæ in Bullar. novo tom. 4. Constit. 18. Sac. Congr. Concilii in Hieracen. 26. Januarii 1692.*

9. **NOSCVNTVR PERTINERE.** Dicuntur pertinere ad Clausuram. Primò, visitatio Monasterii etiam inconsultis Superioribus Regularibus (quæ tamquam de re gravi hic in formula non permittitur Vicario, sed Episcopo reservatur) Secundò, deputatio Custodis clavis, Januæ Clausuræ. Tertio, accessus ad collocutoria, & ad alias Monasteriorum partes. Quarto, publicatio Edicti prohibitionis accessus ad Monasteria Monialium. Quintò, ingressus in Clausuram. Sextò, elevatio, seu reparatio fabricæ. Septimò, exploratio voluntatis Puellarum statum Religionis amplecti cupientium. Octavò, præsentia in electione Abbatissarum. Nonò, approbatio Confessariorum tam Ordinariorum, quam Extraordinariorum. Decimò, redditio rationum ad formam Bullæ Greg. XV.

XV. Undecimò, remotio prospectuum. De quibus omnibus agunt Fagnan. in c. *Quando de privileg. per tot.* Lauret. de Franch. par. 1. ibique Pasqual. num. 174. Nicol. in flos. verb. *Clausura*, Lantusch. *Theatr. Regul. verb. Abbatissa*, Chrispin. de *visit. par. 1. §. 13. num. 36. & par. 2. §. 28. n. 5. & 6. Sacr. Congr. Episc. in Camerinen. 7. Martii 1617. & Sacr. Congr. Concilii in dicta Hieracen. 26. Januar. 1692.*

10. LICENTIAS AUTEM INGRESSVS IN CLAUSURAM. Facultas concedendi licentias ingressus in Clausuram reservatur Episcopo, quia per eum non potest delegari, nisi Vicario Generali, juxta Decretum Sac. Congr. Concilii emanatum in Senen. 6. Augusti 1599. quod per extensum refert Chrispin. de *visit. part. 2. §. 42. n. 76.* & hoc ex dispositione Concilii provenire tradit Pelizar. de *Monial. c. 5. num. 145. & 147.*

Et licet Tambur. de *jure Abb. disp. 23. q. 3. n. 4.* putet posse Episcopum, aliumve Superiorem hanc eandem facultatem Abbatissæ, vel Confessariis delegare: ejus opinio videtur reprobata, ex citato Decreto à Chrispino allegato in *responsione ad secundum dubium*, ibi -- *Ad secundum respondit, Hanc facultatem esse omnino tribuendam per scripturam, & Vicario Generali dumtaxat: Quod Decretum cum Tamburin. fortè non viderit, erit excusandus, sed non sequendus.*

Deputationis Vicarii Foranei.

FORMULA IV.

SUMMARIUM.

- 1 Vicarii Foranei pro expeditione rerum levium debent constitui in locis Diœcesis.
- 2 Vicarius Foraneus est Judex Delegatus cumulative cum Vicario Generali.
- 3 Vicariis Foraneis committi non debent causæ graves, & de ratione.
- 4 Judex præter salem conscientiæ, debet habere salem scientiæ.
- 5 Vicarii Foranei, an valeant interponere Decreta in contractibus minorum?
- 6 Vicarius Foraneus ratione officii non præcedit alios Presbyteros, nisi adsit consuetudo.
- 7 Vicarius Foraneus non potest esse Executor Brevium Apostolicorum, nisi ex certa scientia Papæ, vel sit etiam Canonicus Cathedralis.
- 8 Vicario Foraneo non potest Episcopus delegare facultatem concedendi Monitoria ad finem revelandi.
- 9 Vicarius Foraneus potest sibi, & Executoribus applicare tertiam partem pœnarum exactarum à violatoribus Festorum.

N. Dei, & Apostolicę Sedis gratia Episcopus N.

Dilecto N. &c.

Omibus nostrę jurisdictioni subiectis pro administratione justitię providere cupientes, & ne pro rebus levibus, præsertim in Civilibus, extrà locum domicilii lites sustinere cogantur: Te de cujus probitate, & idoneitate plurimum in Domino confidimus, in nostrum Vicarium Foraneum ad beneplacitum nostrum loci N. nostrę Diœcesis facimus, constituimus, & deputamus. Dantes Tibi facultatem causas Civiles usque ad summam scutorum . . . , & non ultra audiendi, cognoscendi, & terminandi; in Criminalibus verò levibus Testes examinandi, Processum informativum conficiendi, & ad nostrum Vicarium Generalem transmittendi: aliaque negocia ad jurisdictionem, & Tribunal Episcopale spectantia audiendi, & postea Nobis referendi; & alia faciendi, quę Vicarii Foranei dicti loci pro tempore facere consueverunt, cum omnibus honoribus, oneribus, & emolu-

B 2 men-